

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiuntur ...

Axel, Johannes Honorius van

Coloniae Agrippinae, 1656

De sententia & re iudicata. Titulus XXVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61552)

Except. &c. Myns. obs. 28. cent. 3. præterquam in criminalibus quia tempus non tollit crimen. Bart. in l. cum qui §. qui ita stipulatus ff. de verb. oblig. Myns. obs. 35. cent. 4.

De sententia & re iudicata.

Titulus XXVII.

S Y M M A R I A.

- 1 Sententia est definitio iudicialis controversiæ finem imponens.
 - 2 Sententia tres sunt species, Interlocutoria, definitiva, perceptum.
 - 3 Interlocutoria est quæ super questionibus incidentibus & emergentibus fertur causa principalis dante.
 - 4 Potest reuocari quando per eius prolationem iudicis officium non finitur.
 - 5 Ab eo non appellatur nisi quando per appellationem à definitiva non potest esse consultum contra gravamen illatum.
 - 6 In huiusmodi interlocutoria potest iudex sibi reservare condemnationem vel absolutionem expensarum.
 - 7 Interlocutoria per quam iudicis officium finitur habet vim definitivam.
 - 8 Interlocutoria postquam non speratur sententia definitiva reuocari non potest quando iudex aditur actione proposita.
 - 9 Interlocutoria qua fertur officio iudicis nobili principaliter intentato potest causa cognita reuocari.
 - 10 Differentia inter interlocutorias continentis irreparabile gravamen per appellationem à definitiva & interlocutorias habentes vim definitivam.
 - 11 Precepti sententia est cum iudex sine causa cognitione precipit alicui ut soluat alij de-
sam qua petit.
 - 12 Sententia definitiva debet esse absolutoria vel condemnatoria.
 - 13 Absolutoria in dubio presumitur data definitivæ & non ab instantia.
 - 14 Condemnatoria debet esse certa.
 - 15 Pura.
 - 16 Sub conditione intrinseca coherente negotio vel cause ferri potest.
 - 17 Sub conditionibus de presenti vel præterito lata tenet.
 - 18 Item debet esse solemnis & iusta.
 - 19 Pro solemnitate & rectitudine processus etiam narrati in sententia non presumitur nisi certis casibus.
 - 20 Pro iustitia seu rectitudine sententia presumitur, dummodo interuenerit causa cognitio, alias non, quam presumptiuam iustificationem Rota admittit in sententijs antiquis & in quibus clara est obseruantia.
 - 21 Pro decreto interposito per viam voluntariæ iurisdictionis, presumitur quoad solemnitates requisitas quando in instrumento sit mentio solemnitas: um particulariter ac etiam quoad iustitiam & causa cognitionem qua enunciatur interuensse.
- Limita 1. ut procedat in decretis maiorum iudicum.
- Limita 2. quando urgentior probatio est in contrarium deducta.
- Differentia inter decretum & sententiam.
- 22 Sententia definitiva cum quibus solemnitatibus sit proferenda.
 - 23 Interlocutoria sententia quomodo sit proferenda.
 - 24 Definitiva sententia nihil potest addi nec detrahi nec eadem potest reuocari à iudice.
 - 25 Limita dictam regulam duobus modis.
 - 26 Iudicibus duobus diuersas sententias proferentibus quam præualere debet.
 - 27 Sententia intra decem dies datos ad appellandum habet effectum in his in quibus sit executio à iure in his qua requirunt factum hominis

- minis lapsu decem dierum transit in auctoritatem rei iudicata.
- 28 Sententia pro veritate accipitur inter illos inter quos est lata, alijs vero non præiudicat aut nocet.
- 29 Fallit vltima pars regula in causa inefficaci testamenti, filiationis & alijs.
- 30 Fallit 2. in eo qui passus est ligare illum cui secundo loco actio & deservio competeat.
- 31 3. In sententia lata super iure reali.
- 32 4. In casibus notatis per gloss. in cap. quamvis hoc tit.
- 33 Ex sententia datur ei pro quo lata est aduersus eum contra quem lata est. eiusque heredi. in actio, licet vetus actio fuerit temporalis & non transitoria.
- 34 Reo absoluto datur exceptio.
- 35 Sententia est stricti iuris & tantum importat quantum verba sonant neque limitatur secundum naturam obligationis aut libelli.
- 36 Limita quia ex vi attractiua trahitur ad aliud sine quo illud super quo lata est non potest sortiri effectum.
- 37 Sententia simpliciter prolata declaratur ex actu.
- 38 Sententia non rescinditur prætextu instrumentorum de nouo reperorum.
- 39 Sententia condemnatoria & absolutoria sunt eiusdem natura.
- 40 Sententia plures quarum vna plus continet quam alia in parte in qua sunt conformes executioni demandantur quoties tot sunt que executionem merentur.
- 41 Sententia sui natura est indiuisibilis.
- 42 Ex sententia transfertur dominium secuta traditione.
- 43 Sententia executio quomodo fiat in prophanis traditur rem suæ.
- 44 Sententia executio in causa beneficiæ si quidem lata est pro reo non videtur necessaria, sed sufficit ei absolutio cum sumptibus & expensis.
- 45 Aut lata est pro actore & tres proponuntur via exequen. ex officio iudicis qui sententiam tulit nobili, quod coram alio iudice proponi non potest absque litteris iudicis qui sententiam tulit.
- 46 Vna per deputationem executoria.
- 47 Altera vi condemnatus citetur ad videndum decerni litteras executoriales.
- 48 Tertia vi parte citata decernatur mandatum executivum.
- 49 Sententia lata in electionibus, iurisdictionibus & alijs iuribus incorporalibus in quibus nihil corporale attingitur, reus statim possessionem amittit & actor illam ingredi potest absque alia executione, secus quando incorporalia corporalibus sunt annexa.
- 50 Sententias à se latas exequentur iudices ordinarij & delegati à Papa extra Curiam infra annum.
- 51 Auditores Rota de stylo veteri non solent sine speciali commissione suas sententias exequi, hodie iuxta reformationem Pauli Quinti sufficit in Rota vnica commissio & istius vigore possunt ad finalem sententia executionem procedere.
- 52 Delegatorum suorum sententias exequitur ordinarius.
- 53 Delegatus à principe exequitur sententias eorum qui vice eius cognouerunt.
- 54 Sententia executio peti potest per actionem iudicati que potest intentari vbicunque reus sortitur forum sine litteris iudicis qui sententiam tulit.
- 55 Super fructuum & expensarum liquidatione non requiritur pronuntiatio in materia executiua sed sufficiunt probationes.
- 56 Distributiones quando veniant in condemnatione fructuum.
- 57 Interesse quando petitur quomodo procedatur in sententiando & exequendo.
- 58 Executoriales decreta vel brachium saculare obtentum

- obientum contra praedecessorem possunt man-
dari executioni contra successorem in bene-
ficio qui causam habuit à colligante.
- 59 Executoriales decreta & intimata per prae-
decessorem suffragantur surrogato ad causam.
- 60 Tertius aliunde causam habens quam ab ipso
condemnato comparens quando impediatur
executionem sententia.
- 61 Executioni quanam exceptiones opponi possunt.
- 62 A mandato de exequendo rem iudicatam dato
inter personas inter quas fuit lata sententia
vel ab ipsa executione non datur appellatio
nisi modus excedatur.

ORDINATO processu, & causa instru-
cta, ac facta conclusione, quae tamen
non est de substantia processus, ut abque
vitio nullitatis omitti possit, gloss. in clem. sa-
pe §. sententiam in verb. conclusione de verb. signif.
& ibi Can. Gail. obser. 107. lib. 1. Myns. obs. 17.
cent. 3. datur sententia, l. 2. C. de sent. ex breuil.
recit. l. prolatam C. de sent. & interloc. omn. iud.
quae si non appelletur, transit in rem iudica-
tam, ideo & c. Sententia ¶ est definitio iu-
dicialis controuersiae finem imponens, l. 1. ff.
de re iud. c. ei qui appellat. §. definitiua 2. qu. 6. la-
te Rom. in rub. ff. de re iud. nu. 1. & per tot. Tres e-
ius sunt ¶ species, interlocutoria, definitiua,
Clem. vnic. in verb. definitiua de sequest. posses. & c.
Franc. in c. cum cessante nu. 36. & seqq. vbi ponit
quasdam sententias de quibus dubitatur an sint
interlocutoria vel definitiua hoc est, late Fel. in rub.
huius tit. qui etiam ponit plures sententiarum for-
mas, & Praeceptum, gloss. in summa 2. quae 1.
gloss. in summa 11. quae 3. Interlocutoria est
3 quae ¶ super questionibus emergentibus,
& incidentibus fertur, causa principali
durante, sic dicta, quia inter principium &
finem principalis causae fertur, Clem. 1. & ibi
gloss. in verb. definitiua & Can. de sequest. pos-
ses. & fruct. l. quod iussit ff. h. t. & ibi post gl. DD.
Summa in Decretales.

Potest reuocari ¶ quando per eius proba-
tionem iudicis officium non finitur, c. qua-
liter & quando el. 1. & ibi gl. in verb. corrigere de
accus. Bart. in d. l. quod iussit num. 9. & ibi las. in
princ. vbi ponit 9. ampl. & 10. fall. B. id. in l. ele-
ganter §. si quis post num. 31. & seqq. ff. de cond. in-
deb. Franc. in c. cum cessante nu. 8. & seqq. vbi po-
nit 12. fall. de appell. late Rom. per multa exempla
in rub. ff. de re iud. A quolibet iudice ordina-
rio, d. l. quod iussit, delegato, cap. cum cessante de
appel. ac etiam arbitro, l. dicere ff. de arbitr. Post
decem dies datos ad appellandum, quia
transiit in iudicatum quoad litigantes, ut
eius reuocationem non possint petere, non
quoad iudicem, gloss. in d. c. cum cessante & ibi
Can. Ac post appellationem infra decem
dies ab ea interpositam si appellans non fe-
cit sumptus, ad prolequendam appellatio-
nem, vel dictis sumptibus reiectis, d. c. cum
cessante & ibi gl. in princ. re integra, nam post
eius executionem non potest reuocari nisi
causa cognita, vel de partium voluntate; l. 1.
§. fin. & ibi gl. fin. & Bart. ff. de prator. stipul. & ab
huiusmodi interlocutoria non ¶ potest ap-
pellari, nisi quando per appellationem a de-
finitiuam non potest esse consultum contra
grauamen illatum l. 1. in princ. vers. quae situm de
appel. Bart. in l. 2. n. 2. & in l. eius qui n. 2. & seqq.
ff. de appel. recip. In huiusmodi interlocutoria
potest ¶ Iudex sibi reseruare condemnatio-
nem vel absolutionem expensarum, secus est
in definitiua vel interlocutoria quae dirime-
ret totam litem in quibus non potest iudica-
tionem de expensis sibi reseruare, sed tantum
taxationem, quia primo casu non expirat of-
ficium iudicis in illa causa, secundo casu ex-
pirat, Fel. in c. significauerunt n. 6. & ibi Can. de
except. l. terminato & ibi Can. num. 3. & DD. C. de
fruct. & lit. expens. Myns. obs. 45. cent. 1. Interlo-
cutoria per quam ¶ iudicis officium finitur
habet vim definitiuae, & non potest reuoca-
7

ri, vt si pronunciet non esse procedendum, se non esse iudicem competentem, c. significatibus de off. deleg. l. dicere in fine ff. de arbitr. l. as. in d. l. quod iussit num. 23. & seqq. Gail. obs. 34. & 132. lib. 1. quia finitum est iudicis officium in illa causa: l. post sententiam & ibi gl. fin. & add. & DD. C. de sent. & interlocut. omn. iud. l. iudex ff. de re iud. Eadē ratione interlocutoria ꝑ postquam non speratur sententia definitiua, reuocari non potest, quando iudex a ditur actione proposita, & pronunciat iubeo quod soluas, non est procedendum super libello, &c. quia talis pronuntiatio fit iudicis officio mercenario quod per talem pronuntiationem finitur, nec amplius se potest intrinere: d. l. iudex cap. iudex in fine de off. deleg. in 6. Bart. in d. l. quod iussit n. 20. Gail. d. obs. 132. lib. 1. sed quando interlocutoria ꝑ fertur officio iudicis nobili principaliter intentato, vt quando dat tutorem, vel interponit decretum in alienatione rei minoris, quia per eam non finitur officium iudicis nobile, poterit causa cognita illud reuocare, l. quamuis ff. de reb. eor. qui sub rus. & ibi gloss. fin. l. quod semel ff. de decret. ab ord. fac. & ibi gloss. fin. l. si quis cum procuratorio §. fin. & ibi gl. fin. ff. de procurat. nisi tranierit in formam contractus, Bart. in d. l. quod iussit nu. 6. & ibi DD. ex quo inferitur, quod interlocutoria secundi decreti, possit per iudicem, qui eam tulit reuocari, causa cognita, las. post Ioan. de Imol. & Alex. in d. l. quod iussit sub num. 29. cum dicta missio fiat officio iudicis nobili, & sit mixti imperij: l. iubere cauere & ibi Bart. & DD. ff. de iuris. omn. iud. quodque iudex possit suam sententiam mandare executioni, & aduersus eam restituere in integrum, quia & ipsa expediuntur officio iudicis nobili, Bart. in l. iudex posteaquam in princ. ff. de re iud. Magna distinctio est ꝑ inter interlocutorias continentes irreparabile grauamen per appellationem à definitiua, & interlocutorias habentes vim definitiua: pulchre Franc. Aret. conf. 20. adducens plura exempla Bart. in l. eius qui ff. de appel. recip. Bald. in t. addit. ad Specul. de appel. vers. casus in quibus appellatur ab interlocutoria, nam licita est appellatio ab interlocutoria, quæ infert grauamen quod per appellationem à definitiua sententia non potest retractari, seu restaurari, & in euentum victoria, tota causa deuoluitur ad superiorem, Bartol. in l. 2. sub n. xi. ff. de appel. recip. & num. seqq. qui persequitur exempla per omnes partes iudicij, sed in huiusmodi appellationibus debet inseri causa: Bart. in d. l. eius qui num. 2. Vim vero definitiua habet omnis interlocutoria, quæ non sperat aliam definitiuam post se, vel per quam finitur officium iudicis, aut quæ definit vnum articulum substantialium causæ principalis, Franc. in c. cum cessante n. 9. de appell. Fel. in rub. de re iud. nu. 3. & seqq. Marant. in Specul. iud. in 3. part. 6. part. princip. & demum fertur sententia num. 42. & seqq. ponens exempla Mynsing. obs. 88. cent. 3. Gail. obs. 136. lib. 1. ponens exempla Alu. Valass. iust. constit. 47. ponens exempla clem. fin. & ibi pulchre Anch. sub num. 5. Zab. num. 1. & Can. de appell. quæ non solum quoad effectum interponendæ appellationis verum etiam quoad alios iuris effectus, præterquam quod solemnitatem tituli: C. de sent. ex breuil. recit. anch. in clem. fin. nu. 1. vers. sed bic quoero & nu. 5. de appel. & quoad effectum reuocationis, Rom. in l. stipulationum nu. 36. ff. de verb. oblig. qui decis. Rota & alios citat. veræ definitiua per omnia æquiparantur, Gail. d. obs. 130. n. 5. Rom. in rub. ff. de re iud. n. 2. Myns. obs. 88. cent. 3. maxime quando similibus pronuntiationibus adijcitur decisio negotij principalis, quia tunc simpliciter est definitiua, Zab. in clem. fin. n. 1. in fine de appel. & ibi anch. sub num. 5. & Can. Decretum executorium est interlocutoria habens vim definitiua, & appell-

nitua, & interlocutorias habentes vim definitiua: pulchre Franc. Aret. conf. 20. adducens plura exempla Bart. in l. eius qui ff. de appel. recip. Bald. in t. addit. ad Specul. de appel. vers. casus in quibus appellatur ab interlocutoria, nam licita est appellatio ab interlocutoria, quæ infert grauamen quod per appellationem à definitiua sententia non potest retractari, seu restaurari, & in euentum victoria, tota causa deuoluitur ad superiorem, Bartol. in l. 2. sub n. xi. ff. de appel. recip. & num. seqq. qui persequitur exempla per omnes partes iudicij, sed in huiusmodi appellationibus debet inseri causa: Bart. in d. l. eius qui num. 2. Vim vero definitiua habet omnis interlocutoria, quæ non sperat aliam definitiuam post se, vel per quam finitur officium iudicis, aut quæ definit vnum articulum substantialium causæ principalis, Franc. in c. cum cessante n. 9. de appell. Fel. in rub. de re iud. nu. 3. & seqq. Marant. in Specul. iud. in 3. part. 6. part. princip. & demum fertur sententia num. 42. & seqq. ponens exempla Mynsing. obs. 88. cent. 3. Gail. obs. 136. lib. 1. ponens exempla Alu. Valass. iust. constit. 47. ponens exempla clem. fin. & ibi pulchre Anch. sub num. 5. Zab. num. 1. & Can. de appell. quæ non solum quoad effectum interponendæ appellationis verum etiam quoad alios iuris effectus, præterquam quod solemnitatem tituli: C. de sent. ex breuil. recit. anch. in clem. fin. nu. 1. vers. sed bic quoero & nu. 5. de appel. & quoad effectum reuocationis, Rom. in l. stipulationum nu. 36. ff. de verb. oblig. qui decis. Rota & alios citat. veræ definitiua per omnia æquiparantur, Gail. d. obs. 130. n. 5. Rom. in rub. ff. de re iud. n. 2. Myns. obs. 88. cent. 3. maxime quando similibus pronuntiationibus adijcitur decisio negotij principalis, quia tunc simpliciter est definitiua, Zab. in clem. fin. n. 1. in fine de appel. & ibi anch. sub num. 5. & Can. Decretum executorium est interlocutoria habens vim definitiua, & appell-

appellatio ab eo operatur etiam effectum
 suspensiuum: late Mandos. in for. comm. execut.
 in 3. & 4. q. dicens sic fuisse: in Rota iudicatum de v-
 troque Bald. in 1. addit. ad Specul. de appel. vers. à
 pronuntiatione ad exequendum gl. 1. in l. ab execu-
 tione ff. de appel. contrarium decidit Caput aq. decif.
 40 part. 1. late Franc. Marc. quest. 392. nu. 5. & 6.
 part. 2. Certe iuris est, quod sententia lata
 primam fore executioni demandandam,
 vel non, est interlocutoria habens vim
 definitiuæ: Barr. in l. ab executione sub num. 1. C.
 quor. appel. non recip. & ibi DD. Roman. in rub. ff.
 de rei iud. n. 10. Roman. conf. 41 in 1. dubio. mode-
 ratio siue reuocatio inhibitionis est inter-
 locutoria habens vim definitiuæ, quæ per
 appellationem, aut extinguitur, aut suspen-
 ditur, Pan. in c. euan. sub num. 13. de ord. cognit.
 Angel. de Perus. in l. si preses numer. 3. C. quom. &
 quand. iud. Fel. in c. causam qua nu. 2. de rescript.
 Innoc. in c. auditur sub num. 2. de procur. Felin.
 in c. quoad consultationem n. 13. & seqq. de re iud.
 Roman. conf. 41 in 1. dubio. moderatio & reuo-
 catio usurpantur pro eodem, Quint. Mandos.
 11 de inbib. q. 41. n. 5. & 6. Sententia ¶ præcepti
 est, cum iudex sine causæ cognitione, præci-
 pit alicui vt soluat alij decem, quæ petit, l.
 fin. §. fin. ff. quod met. caus. c. ex parte el. 1. & ibi gl.
 fin. de verb. signif. gloss. in c. dudum 2. in verb. re-
 sponsum de elect. gloss. fin. in fine in l. 1. C. de litis
 contest. late Rom. in rub. ff. de rei iud. n. 11. Senten-
 tia definitiuæ debet esse ¶ absolutoria vel
 12 condemnatoria, §. 1. Inst. de off. iud. l. 1. ff. de re
 iud. l. preses & l. cum iudex C. de sent. & interloc.
 omn. iud. Absolutoria in dubio præsumitur
 13 ¶ data definitiuæ, & non ab instantia; Pan.
 in c. examinata n. 10. & 12. de iud. in absoluto-
 ria ab instantia iudex vtiliter inferit causam
 absolutiois, ne videatur definitiuæ absol-
 uisse, si tamen non exprimit, tenet absoluto-
 ria, & actori agenti ex alia causa non obstat
 exceptio rei iudicatæ; l. properandum §. illo C.

de iud. & ibi post gl. in verb. sententia DD. l. 1. &
 ibi gl. in verb. nec temere & DD. ff. mens fals. mod.
 dix. Pan. in cap. examinata numer. 8. & 9. de iud.
 quia iudex non tenetur in sententia causam
 exprimere siue absolutoria sit, siue condem-
 natoria, c. sicut 1. & ibi post gl. in verb. expriman-
 tur Can. hoc tit. aut interlocutoria siue defi-
 nitiva, Pan. in d. c. sicut n. 9 & 10. vbi ponit hanc
 regulam quam limitat 6. mod. hoc tit. & ibi Can.
 Condemnatoria ¶ debet esse certa, cap. 2. de
 lib. oblat. §. curare Inst. de action. l. hac sententia
 1. & 3. C. de sent. qua sine art. queant. & c. in ac-
 cessorijs tolleratur sententia incerta, sed de-
 bet iudex sibi vel suo successori reseruare li-
 quidationem, l. 2. & ibi glo. fin. & DD. C. de
 sent. qua sine cert. quant. & c. Pura 1. §. biduum
 ff. quand. appel. sit, nam ¶ lata sub conditione
 15 resolutiuæ est ipso iure nulla, d. l. iudex postea-
 quam 55. & ibi Bart. n. 5. & DD. ff. de rei iud. Pan.
 in c. in litteris n. 4. de off. deleg. quia iudex suam
 sententiam non potest retractare, sub con-
 ditione de futuro casuali extrinseca, vt si na-
 uis ex Asia venerit, non debet ferri, nec lata
 tenet, absurdum enim esset sententiam stare
 in suspenso: Card. Seraph. dec. 701. n. 4. & 5. &
 in d. l. 1. §. biduum post gl. Bart. & DD. Alij te-
 nent eam valere quia lex procedit vltra su-
 stinendo sententiam sub conditione laram,
 sub conditione ¶ intrinseca coherente ne-
 16 gocio vel causæ ferri potest, l. cum iudex & i-
 bi post gl. fin. Bart. & DD. C. de sent. & interloc.
 omn. iud. l. biduum 2. q. 6. Pan. in c. quod ad con-
 sultationem n. 2. Fel. in princ. & Can. hoc tit. Gail.
 de pace publ. c. 4. n. 5. libr. 2. plures quotas citant.
 vt si est probatum, capiantur immobilia, si
 non reperiuntur mobilia, l. à Diuo Pio §. 2. &
 ibi post in verb. capiantur DD. ff. de rei iud. con-
 demno reum, si actor iurauerit, quod iura-
 mentū præstandum est sub ipso iudice statim
 non obstante appellatione, l. generaliter C. de
 reb. cred. & ibi DD. ab eo, cui fuit delatum,
 l. i. 2. eoque

eoque defuncto, ab eius hærede non potest præstari, *Bal. in d. l. generaliter n. 2.* alijs etiam sub conditionibus de præsentibus vel præteritis lata tenet, *Pan. in d. c. in litteris nu. 4.* quia per rerum naturam certa sunt, *S. conditiones Instit. de verb. oblig.* omnibus autem casibus quibus sententia tenet, statim à dicta sententia tempora ad appellandum computari debent propter auctoritatem rei iudicatæ, *l. 1. S. biduum l. duo iudices ff. de re iud. c. præterea de appell. & ibi Ioan. And. & Franc. c. quoad consultationem de appell. DD. in l. generaliter S. omni igitur*
 18 *C. de reb. cred. Myns. obs. 95. cent. 5.* Item ¶ debet esse solemnis, *c. quoniam contra de prob. l. prolata C. de sent. & interloc. omn. iud. & causa, Instit. de off. iud. in princ. l. nemo C. de sent. & interloc. omn. iud.* Pro solemnitate ¶ & rititudine processus etiam narrati in sententia non præsumitur, & qui dicit se non fuisse citatum, talem non fuisse eius procuratorem, impedit sententiæ executionem, *c. tenor. hoc tit. glo. fin. in c. quoniam contra & ibi Fel. n. 34. & Can. de prob. Pan. in c. ad reprimendum sub nu. 13. de off. ord. Bart. in l. 4. S. condemnatum in princ. ff. de re iud. siue fuit appellatum à sententia, aut pendeat tempus interponendæ appellationis, cap. non solum de appell. in 6. l. post rem ff. de transact. siue sententia lata sit contra absentes, non per contumaciam, *l. ea que C. quom. & quand. iud. & c. siue sit lata de recenti partibus præsentibus, & non appellantis, Rot. decis. 196. n. 5. part. 2. Card. Seraph. dec. 615. n. 5. & 6. Host. in 6. cum inter de re iud. n. xi. & 12. d. c. quoniam contra in fine, & licet Pan. in hoc casu in d. c. quoniam contra sub n. 23. vers. secundo vero membro, recenseat quinque opiniones, quas distinctione conatur concordare, ac Rom. in l. sciendum sub n. 6. ponat sex opiniones, & dicat præsumi pro sententia, quando non est appellatum per cap. cum inter vos hoc tit. ubi præsumitur tunc per omnia**

celebrata, tamen à me posita opinio verior videtur, & vlti curiæ approbata, quia præsumptio, quæ facit pro sententia, potissimum oritur ex acquiescentia partis, quæ tollitur ex reclamatione & oppositione, *Car. Seraph. dec. 381. n. 8. per c. quoniam contra & ibi not. de prob. de tempore recenti infra biennium à tempore sententiæ numerandum, Host. in c. presentia n. 3. & seq. de renunc. & ibi Can. tum quia ius ad probationem actorum exigit scripturam, ideo solemnitas probanda est per eum, qui stat pro solemnitate & non per excipientem: c. legum 2. q. 1. Innoc. in c. innotuit n. 4. & 5. de eo qui sicut ord. suscep. Et in d. c. inter vos hoc tit. non fuit oppositum de aliqua nullitate, sed de iniusticia sententiæ, ut patet ex eius inspectione. Præterea Rota non attendit sententias & adiudicationes sine processibus, neque eas exequitur directe vel indirecte, *Mohed. dec. xi. hoc tit. Rot. diuers. dec. 84. part. 1. & dec. 196. n. 5. part. 2. l. prescriptione & l. nisi non cognitio C. si contra ius vel util. publ. nisi deducantur per viam exceptionis, Rot. diuers. dec. 143. n. 6. & 7. part. 2. attestans de usu sacri palatii arg. Liurigentium S. sed eum nulla ff. de pact. & not. per Felin. in c. lator sub n. 1. vers. & dicit Baldi plures citantem, vel ad effectum reprobandi testes contrarios sententijs, Cesar. dec. 1. n. 6. & 9. de locat. & cond. l. 2. §. 1. in fine ff. de pen. l. 1. in fine ff. ad Tertul. l. si pater & ibi glo. fin. DD. C. ne de stat. defuncti, qui Stylus iuri communis conformis est, Rot. diuers. decis. 85. nu. 1. part. 1. per li 4. S. condemnatum ff. de re iud. & ibi glo. allegat concord. Quod si sententia lata fuerit partibus præsentibus (in dubio præsumitur lata contra absentem, nisi notarius in eius prolacione attestetur de partium presentia) *Pan. in c. tenor n. 1. & ibi Can. de re iud. fueritque appellatum, ac appellatio sit deserta, transfertur onus probandi in excipientem, propter auctam negligentiam, quia pendente*
 causa**

causa nullitatis, præsumitur pro actis donec probetur contrarium, *Imol. in d. cap. quoniam contra n. 24. circa finem* & ita intelligendus videtur *Innoc. in cap. cum in iure prius de off. deleg. n. 4.* & videtur innuere *Rot. dec. 9. de prob. in nou. Rot. diuers. dec. 438. n. 1. part. 1.* Præterea solemnitas & ritus præsumitur, quando concurrunt antiquitas temporis, & enunciatio iplarum solemnitate in sententia, saltem in genere per clauulam, seruatis seruandis, *Rot. diuers. dec. 142. nu. 8. part. 2. Cast. in auth. si quis in aliquo nu. 7. C. de edend. vbi diuersas DD. opiniones conciliat. Put. dec. 328. lib. 2. Cassad. dec. 3. de procurat. vel si probetur perditio actorum. gloss. fin. in d. c. quoniam contra & ibi Pan. nu. 9. post prin. Et n. 32. vers. idem d. c. & Can. communiter vel lata sit super crimine hæreticis, quia inquisitores non consueuerunt alicui dare processum, *Cassad. dec. 1. de præsumpt. c. per hoc s. l. ibi teneantur sibi inuicem communicare processu de heret. in 6. a assertioni notarij creditur de actu, qui potuit interuenire tempore sententiæ, *Las. in l. sciendum sub n. 12. & ibi DD. ff. de verb. oblig. Rot. dec. 5. 6. n. 2. part. 1. diuers. Idem obtinet vt præsumatur pro sententiæ iustitudine, si sententia lata sit contra absentem per veram contumaciam, *Imol. in d. c. quoniam contra n. 24. circa finem & ibi DD. Rot. dec. 9. de prob. in nou. cum eius absentia tunc Dei præsentia repléatur, l. properandum §. fin. autem C. de iud. Aut etiam contra absentem per fictam contumaciam, vt quia citatus fuit ad domum & apparet illum habuisse notitiam sententiæ & non appellauisse infra decem dies a tempore sententiæ, *Imol. in d. c. quoniam contra n. 24. circa finem & ibi DD. Card. Seraphi dec. 290. num. 5. Rot. d. dec. 9. de prob. Pro iustitia & rititudine sententiæ præsumitur, c. si hoc tit. auth. generaliter & ibi gloss. in verb. inuiste C. de episcop. & cleric. Bald. in l. remotionem numer. 5. C. de iud. dummodo in-*****

teruenerit causæ cognitio, alias non *Fel. in c. ecclesia s. Maria num. 12. & 17. de constit. Bald. in l. prolatum nu. 7. C. de sent. & interloc. omn. iud. & secundum Bart. num. 8. & 10. quam præsumptiuam iustificationem Stylus Rotæ non admittit, nisi in sententiis valde antiquis, puta, centum annorum, & in quibus clara est obseruantia, *Rot. diuers. dec. 438. n. 3. & seq. part. 1. c. cupientes §. denique ibi nihil de veteri iuris obseruantia immutamus de elect. in 6. cap. ex ore §. 1. in fine de priuil. & quando de contrario non apparet ex inspectione actorum, quia præsumptioni non potest esse locus, cum consistat de veritate, l. fin. ff. de prob.**

Pro decreto & interpositio per viam voluntariæ iurisdictionis præsumitur non solum quoad solemnitates requisitas, quando in instrumento fit mentio solemnitatum particulariter & præcise, & non in genere: l. ab ea parte in fine ff. de prob. §. fin. Inst. de fideiuss. & ibi Fab. numer. 4 & 5. Bald. in l. ex his verbis sub numer. 3. vers. item oppono quod verb. C. de test. milit. Felin. in capite queriam contra sub numer. 17. vers. 7. conclusio de prob. & ibi Can. sed etiam quoad iustitiam, & causæ cognitionem, quæ enunciatur interuenisse. l. actor & ibi gloss. in verbo omnimodo ff. rem. rat. hab. l. 1. & ibi gloss. in verbo omni & DD. C. de fid. Instrum. hast. fise. lib. 10. Alex. in l. sciendum nu. 26. & 27. ff. de verb. oblig. Greg. xv. decis. 406. & ibi late annot. hinc creditur iudici super requisitis ad exemplandum instrumentum, nec reperitur quod iudex in exemplando habeat facere processum in scriptis, sed quod ipse debet, dato termino contradictioni si comparuerit ad iustificandam contractionem, *Bald. in add. ad Specul. de appell. col. 10. vers. lata est sententia de consilio per l. 2. in fine iuncta l. fin. C. de relax. de requisitis se informare, & decretum inter-*

ponere, Rot. diuers. decis. 193. nu. 6. part. 2. Pan. in c. fin. num. 2. & seq. de fid. instrum. & ibi Can. Salic. in auth. si quis in aliquo n. 4. C. de edend. licet non idem sit in contentiosis vt dictam est, ratio diuersitatis est, quia decreta interponuntur extraiudicialiter, & omnes solemnitates enunciatæ tunc possunt interuenire, solemnities vero iudiciorum tempore ferendæ sententiæ non possunt interuenire, quia requirunt dilationem & competentem ordinem, & c. quoniam contra de prob. L. mira primo, vt procedant in decretis maiorum iudicium, secus est in decretis minorum iudicium, Bald. in l. tutores in princ. ff. de con. firm. tut. las. in l. pacta nouissima C. de pact. n. 6. & 9. in fine las. in rub. C. qui adm. ad bonor. posses. n. 7. Rot. decis. 193. num. 1. & seqq. part. 2. diuers. Secundo, nisi vrgentior probatio sit in contrarium deducta ex defectiua narratione facti, & ex falsa suggestione, Bald. in c. sicut in fine de re iud. Ioan. de Imol. in l. si quis cum aliter num. 7. ff. de verb. oblig. Rot. diuers. decis. 529. num. 1. & 2. part. 1. In multis aliis discrepat decretum à sententia: decretum interpositum ex falsa causa regulariter non valet, l. 1. §. hæc verba ff. ne vis fiat ei qui in posses. l. cum vero §. subuentum ff. de fideicom. libert. l. iuste & ibi Bart. & Alex. numer. 11. & 13. & seq. vbi ponit 6. fall. ff. de acquir. posses. interpositum partim ex vera causa partim ex causa falsa est ipso iure nullum in toto, Bart. in l. si non sortem §. si certum num. 6. ff. de cond. indeb. Bald. in l. certi condictio §. quoniam sub num. 8. vers. secundus ff. si cert. per. Alex. in l. iuste num. 20. & plurib. seqq. Afflic. decis. 218. quia decretum est indiuiduum, sicut quælibet sententia, l. in hoc iudicio ff. famil. ercisc. ideo si creditor accipit tenentem ex primo decreto pro maiori quantitate, quam vere sit debitum, tota cõta est nulla ipso iure, Pulchre Aretin. in d. §. quoniam numer. 21. & seqq. qui distin-

guit & ibi DD. nisi plura contineat capitula separata, tunc enim pro capitulis in quibus debitum verum esset, decretum & datio in solutum sustinentur, etiam si tenentia sit accepta pro tota summa, quæ resultat ex pluribus capitulis: l. adules §. fin. cum gloss. ibi posita ff. de adil. edict. l. vbi fideiussor. ff. de solut. Bart. in l. lucius §. qua habebat ff. ad Trebell. pulchre Rot. diuers. decis. 33. numer. 6. 7. & seqq. part. 1. idem obtinet si decretum sit interpositum per obreptionem, l. cum vero §. subuentum ff. de fideicom. libert. l. etsi praeses C. de prad. & alijs reb. min. Bart. in l. ius pluribus sub num. 2. ff. de iust. & iur. aut contra ius partis, l. cum ij. §. si prator aditus & ibi Castr. nu. 6. ff. de transact. l. magis puto §. fin. ff. de reb. cor. qui sub iur. & c. l. fulcinius §. cum hoc ff. quib. ex caus. in poss. eat. las. in d. l. ius pluribus nu. 8. aut in decreto subit error iuris aut facti, Rot. diuers. decis. 458. num. 3. & 529. part. 1. l. etsi praeses C. de prad. & alijs reb. min. l. 1. §. hæc verba ff. ne vis fiat ei qui & c. Castr. in l. cum ij. §. si prator nu. 6. ff. de transact. Sententia vero definitiua lata ex falsa causa rugaliter non redditur nulla, l. si per imprudenciam ff. de euct. l. cum putarem ff. famil. ercisc. Alex. post Bart. in l. iuste possidet nu. 8. & xj. & ibi DD. ff. de acquir. posses. Felin. in cap. inter ceteras num. 1. hoc tit. & c. lata contra ius partis valet, l. 1. vers. quod si de iure ff. qua sent. si ne appell. rescind. Bart. in d. l. ius pluribus nu. 2. vbi pulchre distinguit & ibi DD. & postquam transit in iudicatum de eius iniustitia, non potest amplius allegari etiam in alio iudicio, l. qui Roma §. duo fratres & ibi Bart. in 2. not. las. num. 5. & 6. de renunc. & DD. communiter ff. de verb. oblig. item lata ex duabus causis in ea expressis quarum vna est vera, altera falsa, sustinetur ex causa vera, Alex. in d. l. iuste num. 24. ff. de acquir. posses. post Innoc. in c. presentia de renunc. lata vero ex vnica falsa causa in ea expressa, est ipso iure nulla, & inter ceteras & ibi

& ibi Felin sub nu 1. & n. 5. & Can. hoc tit. Rot. decif. 27 hoc tit. in antiq. Clem. pastoralis §. rur-
sus & ibi gloss. in verb. non habebat Zab. in §. nor.
& Can. hoc tit. Greg. xv. decif. 2 in princ. Sen-
21 tentia definitiva ꝛ ferri debet præcedente
citatione specifica ad audiendum ferri senten-
tiam, Greg. xv. decif. 209. num. 4. Rot. decif.
17. de re iud. in nou. Felin. in c. consuluit num. 16. de
offic. deleg. & ibi Can. Rom. sing. 72. & ibi add.
Gail. obs. 109. libro 1. vel sine dicta citatione,
vtraque parte præfente, Ang. in l. de vnoquo-
que sub numer. 5. mol. circa finem Alex. & DD.
ff. de re iud. Greg. xv. decif. 576. & ibi annot.
& peremptoria, l. 1. vers. item cum ex edicto ff.
qua sent. sine appell. rescind. Rom. in l. si finita §. Lu-
lianus nu. 14. & 15. ubi ponit 12 fall. ff. de damn.
infect. c. 1. de caus. posses. Clem. pastoralis de re iu-
dic. Pan. in c. venerabilem num. 5. de elect. à iudice
pro tribunali in loco maiorum, l. ius pluribus
in fine & ibi las. in 2. not. ff. de iust. & iur. l. si vt
proponi la. 2. C. quom. & quand. led. & c. seden-
to, non stante, d. l. §. dies honorum & §. seq. ff.
quis ord. in honor. posses. seruand. quæ duo non
sunt necessaria in definitiva ferenda in cau-
sis summarijs vigore rescripti apostolici, aut
per clem. d. spondiosam de iud. Clem. sape §.
sententiam de verb. signif. de die. & non de no-
ctæ, c. consuluit de offic. deleg. & ibi Felin. num. 18.
ponit 4. fall. Bart. in l. non minorem C. de transact.
gloss. in §. omnis stipulatio in verbo tribus debet
Inst. de verb. oblig. de antiquo stylo Curie
Romanæ sententiæ feruntur de nocte, Host.
in summa de iud. num. xj. Felin. in c. consuluit sub
num. 18. de offic. deleg. las. in l. non minorem sub
numer. 3. C. de transact. Greg. xv. decif. 131. n. 3. &
seqq. super toto eo quod petitur, alias non
valet, l. in hoc iudicio ff. famil. erisc. Felin. in cap.
Rom. in l. si constante §. si bona nu. 2. ff. solut. mat.
ponens vnam fall. partibus præfentibus, vel
altera per contumaciam absente, l. ea que C.

quom. & quand. iud. & c. l. properandum in
princ. & ibi gloss. in verbo triennij vers. item
nota ad euidentiã C. de iud. lata vtraque ab-
sente est nulla, d. l. properandum §. etsi qui-
dem & ibi gl. in verbo licentia. in dubio præsu-
mitur lata contra absentem, Felin. in c. tenor. n.
1. & 2. hoc tit. & in c. cum Berholdus num. 10. eod.
& ibi num. 21. & seqq. limitat. §. mod. Item est
ipso iure nulla, si non apparet quod sit
lata parte instante, d. l. properandum §. etsi qui-
dem & ibi las. n. 5. & 6. qui limitat. 4. mod. &
DD. communiter de iud. nisi lata sit ambabus
partibus præfentibus in fauorem actoris, li-
cet alter non a, pareat ex processu, quod a-
ctor petierit à iudice sententiam ferri, quia
sufficit petitio generalis facta in libello per
actorem, vbi petijt sententiam pro se ferri,
quæ petitio semper durat, Bald. in l. vnica C.
vt qua desunt ad part. & c. sub n. 9. vers. vidi dubi-
tari Cas. decif. 9. num. 4. & 10. de caus. posses. &
propriet. In dubio sententia præsumitur lata
ad instantiam partis, quando pars aduersa
fuit citata, Rot. diuers. de c. 516. n. 2. part. 1. c. &
ibi gl. mag. & Can. per illum text. de iud. Et debet
iudex eam recitare ex scriptis, etiam in cau-
sis summarijs, ex rescripto apostolico, aut
per Clem. spondiosam de iud. Clem. sape §.
sententiam de verb. signif. alioquin recitata sine
scriptis, vel scripta, & edita partibus, &
non recitata, non valet, c. fin. de re iud. in 6.
l. 1. C. de sent. ex breuit. recit. & non confirma-
tur per desertionem appellationis, Franc. in
d. c. fin. n. 7. de appell. & ibi Can. communiter l. si
expressum ff. de appell. nisi breues sint lites, &
maxime vilium personarum vel causarum,
& nisi episcopus cognoscat inter suos sub-
ditos, l. 1. & 2. & auth. ibi posit. C. de sent. ex
breuit. recit. aut præles conueniatur finiro of-
ficio suo, vt reddat rationem administra-
tionis. Auth. vt iudices sine quoquo suffragio §. ne-
cessitatem collat. 2. Sententia ꝛ interlocutoria 23.
potest

potest fieri in scriptis, & sine scriptis à iudice sedente pro tribunali quando requiritur causa cognitioem alias non, Bart. in l. 2. nu. 5. C. de sent. ex breui. recit. & ibi DD. & potest fieri sub conduone, gloss. in l. à duo Pio §. in venditione in verbo capiantur Bart. & DD. ff. de re iudic. Sententia definitiua & nihil potest addi, nec derogari, nec eadem potest reuocari à iudice, postquam eam tulit, l. dicere cum l. seq. & ibi gl. fin. & DD. ff. de arbit. l. 1. C. de sent. rescind. non posse Franc. in capit. cum cessante post num. 7. de appell. siue ordinatio, l. iudex ff. de re iud. siue delegato, c. in literis de off. deleg. etiam infra decem dies, est de consensu partium: l. si diuersa & ibi gl. fin. C. de transact. & ibi DD. Bald. in l. 1. n. 6. C. sent. rescind. non posse. Semel enim siue male, siue bene officio functus est, l. iudex ff. de re iud. c. literis c. venerabili de off. deleg. c. si compromissarius §. si vero de elect. in 25 6. nisi sententia & si ipso iure nulla, quæ tunc ordinarius iterum poterit pronunciare, l. si presens C. quom. & quant. iud. & c. l. 1. & ibi glo. 1. & fin. C. de sent. ex breui. recit. in delegato vero impetrabitur à superiore, ut ipse vel alius ex integro iudicare possit: l. si ut proponis la. 1. C. quom. & quant. iud. & c. cap. qualiter & quando el. 1. & ibi Pan. pul. bre. distinguit num. 4. & seqq. de accus. item ordinarius potest adiri per beneficium restitutionis in integrum, cap. cum Bertholdus & ibi gloss. in verbo decernerent hoc tit. & ibi Can. Secundo, fallit in fructibus, & expensis, & alijs accessionibus consimilibus, in quibus eadem die potest sententiam definitiuam supplere non tamen minuere tam ordinarius, l. Paulus la. 1. ff. de re iud. & ibi DD. quam delegatus, c. in literis de off. deleg. & ibi Can. c. cum appellationibus de appell. in 6. & ibi gl. in verbo eadem die & Can. gl. fin. in l. quia arbiter ff. de arbit. etiam si actor fructus, interesse, viuras aut alias accessiones vel expensas non petierit, l. fin. & ibi gl. in

verbo confiteatur C. quando prouocare non est nec. Mynsing. obs. 55. cent. 4. In interlocutorijs vero poterit postea & semper usque ad sententiam definitiuam supplere, quia per definitiuam expirat officium iudicis, non sic in interlocutorijs, Franc. in c. sepe n. 5. hoc tit. Bart. in l. terminato n. 5. C. de fruct. & lit. expens. Tertio, fallit ex pluribus alijs casibus notatis per gloss. 1. in l. 1. C. sent. rescind. non posse & c. gloss. fin. in l. iudex ff. de re iudic.

Duobus iudicibus & diuersas sententias proferentibus, si ex iurisdictione ordinaria processerunt, tenet pro reo non pro actore sententia, nisi in causa fauorabili, puta matrimonio, libertate, dote, seu testamento, pro ipso fuerit promulgata: si vero ex delegata potestate, ytraque pendet sententia ex arbitrio delegantis: quod si ex compromisso, neutra habet vigorem: c. quobus hoc tit. & ibi gl. & Can. l. duo 1. ff. de re iud. gl. in l. diem proferre §. si plures in verb. diuersas ff. de arbit. ratio diuersitatis est, quia plures iudices ordinarij habent iurisdictionem eiusque exercitium in solidum: Bart. in l. si vni ex pluribus alias pomponius ff. de re iud. n. 1. plures delegati habent quidem iurisdictionem in solidum, Bart. in d. l. si vni ex pluribus num. 7. sed eius exercitium tantum pro parte: c. causam matrimonij cap. vno delegatorum & c. prudentiam & ibi gloss. in verb. tenentur de off. deleg. arbitri vero nullam habent iurisdictionem, sed cognitionem, eorumque potestas pendet ex compromisso. dictum est supra tit. de arbit. Sententia intra & decem dies, qui dantur ad appellandum, habet effectum incontinenti in his, in quibus fit executio à iure sine facto hominis, ut condemnatus facti, fit infamis & c. l. furti in princ. & ibi Bald. in §. 1. per tot. ff. de his que not. infam. l. quod ad statum l. qui ultimo ff. de pœn. l. si quis filio exheredato §. irritum ff. de iniust. rupt. & irrit. fact. testam. in his que requi-

requirunt executionem & factum hominis, intra decem dies non dicitur res iudicata, quia interim executioni mandari non potest, l. 1. ff. nil. nou. appell. pend. & ibi not. Bart. in l. litigatoribus num. 5. & 6. C. de appell. sed lapsu dictionum decem dierum transit in auctoritatem rei iudicatæ, c. quoad consultariorem hoc tit. omnesque clausulæ in fine & in eodem instanti concluduntur, & non transit in iudicatum, prius vna clausula, quam altera, sed omnes eodem tempore. Bald. in l. quid ergo §. pona grauior in 2. lect. sub num. 20. vers. item non est verum ff. de his qui not. infam. Rot. diuers. decis. 756. num. 6. & seqq. part. 1. Multiplices sunt effectus sententiæ, primus est, sententia pro veritate ꝑ accipitur, quantum ad illos inter quos lata est, postquam transit in iudicatum, d. l. res iudicata ff. de reg. iur. alijs vero non præiudicat, c. quamuis hoc tit. & ibi gloss. mag. & Can. aut prodest; l. res inter C. quib. 29 res iud. non nocet. fallit in causis ꝑ inofficiosi testamenti, l. Papinianus §. fin. & l. eum qui §. fin. ff. de inoffic. testam. filiationis, l. 1. in fine & l. 2. ff. de lib. agnosc. nullitatis processus, & instrumentorum, Innoc. in c. in nostra numer. 8. & seqq. de procurat. l. 1. in l. sed etsi poss. ff. si cum de hereditate num. 3. ff. de iureiur. ingenuitatis, l. ingenuum ff. de stat. homin. Felin. in c. super eo el. 1. num. 2. de testib. puritatis sanguinis. Greg. xv. decis. 498. num. 5 & 9. vbi plures quota allegantur. status & qualitatis Castorum ex primogenitura. Gregor. xv. decis. 535. numer. 3. arg. d. l. ingenuum. in quibus sententia facit ius, quoad omnes, quando causæ actæ fuerunt citato legitimo contradicatore, cuius principaliter interest, & sententia lata eo præsentate, l. si prolusorio §. fin. ff. de appell. & ibi Bart. notat. & Angel. de Perus. num. 2. Bart. in d. l. ingenuum & ibi Bald. in 2. lit. recenset octo & plures causas in quib. sententia facit ius quoad omnes Bald. in l. 2. num. 4. vbi plures similes causas

Summa in Decretales.

enumerat C. quib. res iud. non nocet Mobed. decis. 8. hoc tit. sed sententia lata super declaratione seruitutis, non facit ius quoad omnes, gl. in d. l. ingenuum Mobe. dec. 8. in fine h. t. aut si declararet eum nõ esse a Ætoris libertũ, non esse a Ætoris seruũ, l. diui fratres & l. si seruus ff. de liber. caus. ratio diuersitatis desumi potest ex definitione ingenui Inst. de ingen. in pr. & definitione seruitutis, §. 1. Instit. de ijs qui sui vel alien. iur. sunt. fallit secundo in eo qui ꝑ passus est litigare illum, cui secundo loco actio & defensio competeat, veluti si debitor experiri passus est creditorem de proprietate pignoris, aut passus est eum experiri, a quo causam habuit, vt si possessor patiatur venditorem experiri de proprietate rei emptæ, c. quamuis hoc tit. l. sape ff. de re iud. & c. late Couarr. pract. quest. cap. 13. numer. 4. & seqq. aut is ad quem spectat præsentatio, electio, collatio, patiatur experiri præsentatum, electum, vel institutum, de cuius veritate vide Couarr. pract. quest. cap. 14. per totum & Can. in c. cum olim. de caus. poss. ff. & propriet. fallit tertio, in sententia ꝑ lata super iure reali non personali, quod scilicet beneficium sit grauatum, aut super seruitute reali, quæ nocet ac prodest alijs, ac vniuersali, & singulari successori, Alex. in l. sape num. 48. ff. de re iud. Cas. decis. 2. numer. 4. & 5. de iudic. fallit quarto, in ꝑ casibus notatis per gl. mag. in c. quamuis hoc tit. & ibi Can. & in l. 2. C. quib. res iudic. non nocet in verbo irrogare. & in l. 1. C. res inter alios actas vel iudic. Quibus autem casibus sententia alijs nocet, & prodest, nocent & profunt etiam acta, Alex. in d. l. sape num. 125. plures cumulans Cas. d. decis. 2. numer. 3. Rota prout alia suprema tribunalia, non attendit res iudicatas, quandocumque apparet de errore, ac iniustitia sententiarum, etiam non notoria. Guid. Pap. quest. 215. sub num. 9. & quest. 368. Cas. de grasses decis. 10. num. 12.

Kkk

& seqq.

& seqq. de re iud. Greg. xv. decis. 317. num. 1. De
 stylo signaturæ non datur clausula parito iu-
 dicato, nisi ubi adsunt tres conformes, non
 autem solet dari ubi adest vnica tantum sen-
 tentia, aut etiam duæ, quæ ex statuto loci
 faciunt rem iudicatam, nisi cum clausula ar-
 bitrio Rotæ, Greg. xv. decis. 361. n. 1. ubi alias de-
 cisiones allegat & ibi annot. Gab. de execut. rei iud.
 concl. 1. n. 37. operatur autem dicta clausula,
 vt quis non sit audiendus, nisi prius doceat
 se integre paruisse iudicato, Greg. xv. decis.
 566. n. 2. & ibi annot. limitat. vno modo. Secun-
 33 dus, datur ꝛ etiam actio ex re iudicata ei,
 pro quo lata est sententia, aduersus eum
 contra quem lata est, eiusque hæredem, licet
 vetus actio fuerit temporalis & non transi-
 toria: l. miles §. fin. & ibi gl. fin. ff. de re iud. l. licet
 §. idem scribit ff. de priuil. nam executioni sen-
 tentiæ præscribitur spacio 30. annorum, Bal.
 in rub. de præscript. n. 22. in fine Fel. in c. inter mo-
 nasterium n. 30. hoc tit. Pan. c. fin. n. 30. & seqq. de
 præscript. nisi esset cæpta executio, & non fi-
 nita, quia tunc illa actio in factum quæ da-
 tur pro executione, est effecta litigiola, &
 pendente litē non currit præscriptio; quia
 lis in Curia Romana & instantia est perpe-
 tua, Achil. decis. 5. de præscript. dictum est in tit. de
 iud. c. pen. & ibi Can. de iud. Reo absolutio da-
 34 tur ꝛ exceptio contra eum qui succubuit,
 & omnes alias personas, quæ rem in iudiciū
 deducere possent, siue vniuersalis, siue singu-
 laris sit successor, l. rei iudicata l. cum hoc cum l.
 seq. ff. de except. rei iud. quia non tollitur auctori
 actio ipso iure, vt latius dictum est in §. nemo
 si in iudicio in sit. de except. Tertius, sententia
 35 est ꝛ stricti iuris, c. dilectus de off. ordin. & tan-
 tum importat quantum verba sonant, Rot.
 diuers. decis. 217. n. 4. part. 2. l. res iudicata ff. de reg.
 iur. gloss. 1. in l. 1. vers. item fallit hæc regula C. plus
 valere quod agitur & ibi DD. Cepoll. in rub. de
 verb. signif. n. 19. & seq. neque limitatur secun-

dum naturam obligationis, aut libelli præ-
 cedentis, l. Paulus respondit la. 2. & ibi Bart. nu.
 1. ff. de re iud. Bart. in l. miles §. decem num. 3. ff. de
 re iud. ideo si plures in solidum obligati &
 conuenti vna & certa quantitate post litem
 contestatam simpliciter condemnati sint,
 nec additum vt quod ab altero seruari non
 possit, id alter suppleret, effectus sententiæ
 pro virilibus portionibus est discretus: d. l.
 Paulus respondit l. 1. & 2. C. si plures vna sent.
 condem. l. si qui separatim §. fin. 1. respons. ff. de ap-
 pell. secus in præcepto facto ante litem con-
 testatam, pluribus obligatis in solidum
 quod soluant, quod in solidum factum cen-
 setur sicut contractus loquitur cum fiat in
 eius executionem, Bald. in l. 1. numer. 2. & 3.
 C. si plures vna sent. condem. & c. ratio diuer-
 titatis est, quia per interlocutoriam non fit
 nouatio, sed per litis contestationem, l. a-
 liam & ibi Bart. sub numer. 1. ff. de nouat. ac per
 sententiam definitiuam, l. fin. C. de vjur. re-
 iud. In dubio sententia est interpretanda in
 fauorem condemnati, vt minus censetur
 condemnatus, quam sit possibile: l. haec enim
 cause ff. de sufficit. iur. & iurat. Crauesi. cons. 74.
 numer. 10 & licet in ea verba aliquando im-
 proprientur ad euitandum absurdum, non
 tamen impropiantur, vt verba latius intel-
 ligantur, l. & puto & ibi gl. in verb. communicare
 & DD. ff. famil. erciscund. Felin. post Pan. in c. au-
 ditus n. 3. de præscript. & nunquam accipiuntur
 impropijssime, quia est magis abusus, Cresc.
 decis. 6. hoc tit. l. item prætor ff. de iur. & legit. her.
 Limita primo, ꝛ quia ex vi attractiua trahi-
 tur ad aliud, sine quo illud, super quo lata
 est, non potest forturi effectum, l. fin. C. de vjur.
 rei iud. l. aduersus l. si duo ff. de arbit. vt sententia
 declarans fideicommissarium esse immi-
 tendum in bonorum possessionem in neces-
 sariam antecedentiam, declarat hæreditatem
 debere restitui, Rot. diuers. deci. 450. part. 1.
 arg. l.

arg. l. fin. C. de usur. rei iud. l. aduersus l. si duo ff. de
 37 arbit. l. si stipulatus fuero ff. de verb. oblig. Quar-
 claratur ex actis, l. si quis ad exhibendum & ibi
 Bart. ff. de except. rei iud. & est interpretanda
 secundum ius commune. l. miles §. decem ff.
 de re iud. Bart. in l. si fundus §. in venditione
 sub numer. 4. & 5. ff. de pign. & hypoth. Quin-
 38 tus, non ¶ rescinditur prae-textu instru-
 mentorum de nouo reperorum, c. inter
 monasteria hoc tit. nisi sic lata aduersus fiscum,
 quae infra triennium retractatur. l. vni. C. de
 39 sen. aduers. fisco. retract. libr. 10. Sextus, ¶ Sen-
 tentia absolutoria & condemnatoria sunt
 eiusdem naturae ideo sicut appellatio se-
 quens non suspendit excommunicationem
 ita nec absolutionem. Imol. in Clem. fin. num.
 40 10. de appell. Septimus, plures ¶ senten-
 tia, quarum vna plus quam alia continet in
 parte, in qua sunt conformes, executioni
 demandantur, quoties sunt tot, quae execu-
 tionem merentur. Clem. 1. hoc tit. & ibi Can.
 Rot. diuers. decis. 241. numer. 4. part. 1. Octauus,
 41 sententia ¶ sui natura est indiuisibilis,
 gloss. fin. in l. fin. ff. de iuris. omn. iud. & ibi Bart.
 & DD. l. in hoc iudicio ff. famil. ercisc. ideo in ea
 sub maiori summa non includitur minor,
 l. asor. in l. 1. §. si stipulanti numer. 8. sub num. 9.
 vers. 5. limita ff. de verb. oblig. & ibi DD. Put. de-
 cis. 315. lib. 1. secus esset quando petitio, &
 sententia haberet plura capitula separata:
 gloss. in l. etiam §. 1. in verbo audiendus & ibi DD.
 ff. de minor. l. quedam mulier ff. famil. erciscund.
 Greg. xv. decis. 5. 2. numer. 1. cap. 2. & ibi gloss. in
 verbo eadem sententia & Can. de ord. cognit. im-
 mo plures summae ex pluribus causis debite
 vna actione comprehensae cumulantur, &
 pro vna reputantur, & non pro pluribus, l. si
 qui separatim §. 1. de appell. vt appellatio ad
 principem interposita valeat. Nonus, per
 42 sententiam ¶ transfertur dominium secu-

ta traditione propter rei iudicatae auctori-
 tatem licet aliqui distinguant inter actio-
 nem personalem & realem, l. as. in l. ex hoc iure
 num. 44. ff. de iust. & iur. & ibi DD. Bart. in l.
 Pomponius §. si iussa ff. de acquir. poss. & ibi DD.
 Cyn. in l. 1. num. 4. C. com. vtr. iud. Felin. in c. cum
 venerabili num. 28. & seqq. de except. Executio
 sententiae ¶ in prophanis fit iuxta tradita 43
 per gloss. & DD. in §. 1. Instit. de offic. iud. quae
 non transferibo & per Gail. obs. 113. & pluribus
 seqq. & obs. 181. & seqq. lib. 1. & quando causa
 per Procuratores sine mandato tractata
 fuit tenenda est obi. Mynsing. 79. cent. 1. &
 obs. 49. cent. 5. Notandum est, quod ordo
 datus in executione sententiae condemnato-
 riz latae in actione personali super debito, vt
 primo fiat in mobilibus, deinde in immobili-
 bus, non est substantialis, sed pro utilitate
 partis, vnde si contra fiat debet appellari,
 quia peruersio ordinis adhibiti siue à iudice,
 siue à nuncio, vel executore, non inducit
 nullitatem, sed iniustitiam. Bart. in l. à diuo
 pio §. in venditione num. 8. & 9. ff. de re iud. Bald.
 in auth. sed hodie sub num. 3. vers. quero nunquid
 C. de act. & oblig. Pan. in c. quoad consultationem
 num. 27. hoc tit. Mohed. decis. 7. eod. Idem iuris
 est si executio non sit facta iuxta motum
 proprium summi pontificis, Mohed. decis. 7.
 l. ason. in d. §. in venditione numer. 19. In causa ¶ 44
 beneficiari aut sententia est lata pro reo, &
 reus non potest praetendere executionem in
 possessione, led tantum absolutionem cum
 expensis & sumptibus: §. 1. Instit. de off. iud. &
 ibi Fab. num. 1. in fine Innoc. in c. cum nostris in gl.
 in verbo irricum vers. & idem dicimus in omni
 sent. de concess. praeb. & ibi Auchar. sub num. 16. &
 Can. communiter. aut pro actore ¶ contra 45
 reum, & tres proponuntur viae exequendi,
 ex officio iudicis qui sententiam tulit nobili,
 quod coram alio Iudice fieri aut proponi
 non potest nisi mediantibus literis Iu-
 dicis

dicis qui sententiam tulit, quia in ciuilibus sententia potest ferri in vno loco & in alio executioni demandari, l. *properandum* §. *fin autem reus* C. de iud. c. *Romana* §. *contrahentes de foro compet.* in 6. *Barr.* in l. à diuo Pio §. *sententiam* mm. 1. & ibi *tas. nu. 2.* & seqq. ff. de re iudic.

46 *Myssing. obs. 68. & 69. cent. 3.* Vna per ꝑ deputationem executoris, c. *de cetero hoc tit. Rot. diuers. decis. 33. part. 2.* Pan. in c. *pastoralis* §. *quia vero num. 3.* & seqq. de off. iud. deleg. executor mixtus datus, non cognito nec discusso negotio executionis, habet cognitionem exceptionum non decisionem quam refert iudici à quo datus est executor: d. c. *de cetero* & ibi Pan. & Can. & Felin. limitat. 3. mod. c. *dicenti* §. *item Imperator Constantinus* & ibi gloss. in verbo *cognoscatur* 25. quæst. 2. c. *ei qui appellat.* §. *ab exectore* & ibi gloss. in verb. *non potest* & Can. 2. quæst. 6. *Gemin.* in c. *sicut num. 7. 2. quæst. 1.* executor merus datus post liquidatam materiam executionis, vt nuncius datus ad tradendam possessionem, nullam exceptionem audit. gl. in d. c. *de cetero* l. *si ve proponis* & l. *exectorem* C. de exect. rei iud. nisi in quinque casibus notatis per Felin. in d. c. *de cetero post nu.*

47 4. Altera est, quam ꝑ stylus Rotæ hæctenus in omnibus causis obseruauit, vt condemnatus citetur post rem iudicatam, domi dimissa copia, aut per afflictionem absque alia diligentia, ad videndum decerni litteras executoriales, *Rot. diuers. decis. 688. sub num. 3.* & 4. part. 1. l. *minor viginti quinque annis* cui fideicommissum ff. de minor. *Rot. decis. 25. de re iud. in nou. l. 4.* §. *si ex conueyctione* ff. de re iud. quæ obtentæ debent intimari condemnato personaliter & litteræ originales ei porrigi, vel legi, & si petat dari copia suis expensis, *Caputaq. decis. 332. & seq. part. 1.* *Cresc. decis. 7. de dol. & cont. quæ ita explicant.* Clem. *causam de elect.* si personaliter intimari non possent, con-

stiro de non tuto accessu, intimentur per edictum, *Caputaq. decis. 334. part. 1. d. Clem. causam* §. *verum & ibi Can.* quia requiritur certa, & indubita, nec sufficit præsumpta scientia, decreti executorialium; vt procedi possit ad declaratoriam incurfus censurarum in executorialibus comminatarum, *Cassad. decis. 6. de caus. possess. & prop. in sine Innoc. in c. fin. sub numer. 3. de eo qui mittitur in possess.* *Rot. decis. xj. de dol. & cont. in nou. Mohed. decis. 7. numer. 1. vt lit. pend.* nisi is cui fieri debet executorialium intimatio malitiose latitet, quia tunc sufficit intimari ad domum, & alia loca, cum malitiose latitans, nec citetur, habeatur pro personaliter citato, c. *quoniam* §. *porro vt lit. non contest.* & c. *Cresc. decis. 18. hoc titul.* & dicta intimatio reproduci debet iudici in actis, ac seruari debent quatuor termini ad docendum se paruisse, *Felin. in c. ad probandum hoc tit. Mandos. in 29. commiss. exect. in 1. & 2. quæst. Gregor. xv. decis. 43. numer. 13. & seq.* declaraturque, si non paruerit, aut se legitime excusauerit, incurrisse excommunicationis &c. ac alias pœnas in executorialibus contentas, ac successine proceditur ad aggravationem, reagravationem, interdictionem, & vsque ad brachium sæcularate, *Franc. Marc. quæst. 771. part. 1. Gail. obseru. 115. libr. 1. inclusiue;* & ita habetur canonice possessio & non alias, *Cassad. decis. 6. numer. 10. de caus. possess. & prop. Felin. in c. ad probandum numer. 6. de re iud. quæ non seruatis istis quatuor, post intimationem executorialium seruari solitis, terminis esset attentata,* *Crescent. decis. 2. vt lit. pend. & c. & decis. 1. de sequest. possess. & fruct. Mandos. in 29. commiss. exect. quæst. 24. Gregor. xv. decis. 45.* In his executorialibus ad dimittendam possessionem

sessionem beneficij, assignatur à die inti-
 mationis executorialium terminus sex
 dierum, & alij triginta dies ad soluendum
 expensas, & fructus, potest tamen ser-
 uatis quatuor terminis, de quibus supra,
 infra illos sex dies, quia non dimittit pos-
 sessionem, & infra illos 30. dies, respec-
 tu etiam expensarum procedi ad de-
 clarationem incurfus pœnarum, licet par-
 tes non consenserint petere ante 30. dies:
Mohed. decis. 1. de sent. excom. ratio est quia in
 reales statim restituenda est cum fructi-
 bus. §. 1. *Instit. de offic. iud.* Tertia via est,
 quod loco † executorialium parte citata
 48 decernatur mandatum executium, aut in
 ipsa sententia simul unico contextu relaxe-
 tur absque alia partis citatione: *Cas. decis.*
7. numer. 10. & 21. Cassad. decis. 6. numer. 21. de
caus. possess. & prop. Pan. post Innoc. in c. ex ratione
numer. 14 & ibi Can. de appell. Bart. in l. à diuo
pio §. in venditione numer. 2. & seqq. & ibi DD.
ff. de rei iud. quando materia non est appella-
bilis, secus si est appellabilis, Gregor. xv. de-
cis. 545. & ibi annot. l. 1. & l. final. C. de execut.
rei iud. quæ magis videtur conformis Con-
 cilio Trid. mandanti, vt à censuris abstineat-
 tur, quando potest fieri executio persona-
 lis aut realis. c. *quamuis* §. 1. *in causis sess. 25.* In
 electionibus † iurisdictionibus, & alijs
 49 iuribus incorporalibus, in quibus nihil cor-
 porale attingitur, statim lata sententia
 reus possessionem amittit, & actor potest
 illam ingredi absque alia executione, &
 eligere, ac iurisdictionem exercere, *Zab.*
post Innocent. in cap. cum nostris quas. 22. de con-
cess. preb. Anihar. numer. 16. Boick. numer. 6. 7.
& 8. & Can. communiter. quando autem in-
 corporalia corporalibus sunt connexa, vt
 in præbendis, quibus inhæret ius eligendi,
 interessendi tractibus, & similibus, vel in
 seruitutibus realibus, quæ adhærent solo,

tunc debet similiter interuenire executio,
 antequam possessor condemnatus prohi-
 beatur vti sua possessione, vt prius, *Anch.*
in d. c. cum nostris sub numer. 16. & Can. com-
muniter Rot. diuers. decis. 70. numer. 2. & 8. part.
2. Angel. de Perus. in l. qui restituere sub numer. 22
ff. de rei vend. & loco possessionis est patientia
aduersarij, & cautio quod non impe-
diet victorem vti seruitute & iuribus præ-
bendæ, l. harum legi ff. de seruit. vand. Præ-
 fata procedunt in iudice † ordinario, ac
 delegato à Papa, extra curiam, qui potest
 50 sententiam suam exequi, infra annum
 absque alia commissione, c. *significasti* c. *qua-*
renti de offic. deleg. In † curia de stylo ve-
 teri non solent auditores Rotæ sine specia-
 51 li commissione suas sententias exequi pro-
 pter præsentiam Papæ, *Cassad. decis. 13. in fine*
de rescript. & decis. 1. in fine de dol. & contum.
vestr. in praxi lib. 8. cap. fin. numer. 9. 10. & seqq.
Mandos. in for. commiss. execut. in gloss. causarum
auditor Rot. decis. 39. de appell. in antiq. sed lo-
 lebant litigatores qui prætendant rem iu-
 dicatam, adire signaturam iustitiæ, & pe-
 tere, vt executio rei iudicatæ iudicibus, qui
 merita causa nouerunt, delegaretur cum
 clausula seruat's quatuor terminis solitis,
 vel præfixo illorum loco aliquo breui per-
 emptorio termino quam vocabant com-
 missionem executorialiam, *Mandos. in for.*
commiss. execut. aut huius loco commissio-
nem mandati executiui. Mandos. in for. com-
miss. mand. execut. vestr. in praxi lib. 8. cap. fin.
numer. 9. vers. sed hodie. Hodie iuxta reformat.
Fel. record. Pauli V. in Rota sufficit vnica
 commissio, quoad cognitionem & decisio-
 nem causæ, & istius vigore auditor potest
 ad finalem sententiæ executionem proce-
 dere inclusiue, prout de iure ordinarij fa-
 cere possunt, *Pius IV. in bulla super resor. off.*
Rota in princ. vers. & idcirco sub dat. Cal. lan.

1562. confirmata per Paulum V. in reformat. exsta
de anno 1612. sub rub. de auditorio Rota Rot. Fa-
rin. decis. 641. sub numer. 5. Ordinarius exe-
52 quitur ꝑ sententias suorum delegatorum,
quas ipsi non possunt executioni deman-
dare: l. à Diuo Pio in princ. ff. de re iud. c. si quis
contra clericum de for. compet. l. precipimus §. hac
si appellatio C. de appell. delegatus à principe
53 ꝑ exequitur sententias eorum; qui iure e-
ius cognouerunt: l. fin. & ibi Bart. numer. 1.
Ias. num. 5. attestans de communi C. de iud. Præ-
terea actor, pro quo iudicatum fuit, potest
intentare actionem iudicati ex sententia
definitiuā contra reum lata, quæ in causa
beneficiali post decennium transit in iudi-
catum, c. cum dilectus in fine & ibi Pan. num. 5. &
Can. de elect. gloss. fin. in fine in c. 1. de concess. præb.
gloss. in l. fin. in verb. repulsione vers. præterea natu-
ra de appell. Fel. in c. lator num. xj. de re iud. quæ
54 potest ꝑ intentari vbicunque reus sortitur
forum sine literis iudicis qui sententiam tul-
lit. l. fin. in fin. C. de prescript. longitemp. Bart. in l.
à Diuo Pio §. sententiam sub n. 1. & ibi Ias. nu. 3.
de re iudic. in qua requiritur citatio quoties
mutatur persona iudicis Gabriel. decret. concl.
1. nu. 123. plures cumulans Greg. xv. decis. 546. n.
3. & 6. & ibi annot. Ang. de Pi. us. in repet. l. 1. C. de
iudic. num. 31. & ibidem num. 26. & seq. ponit 9.
conclus. & in qua necessarius est libellus, li-
tis contestatio, & proceditur ordinarie, sed
breuiore dantur dilationes, quod causa sit
executiua, Angel. Perus. in repet. l. 1. num. 6. C. de
iud. Bart. in l. intra dies ff. de re iud. Gal. obs. 113.
num. 9. & 13. & per tot. lib. 1. Greg. xv. dec. 545.
num. 2. & ibi annot. ac producta sententia per
actorem, reus ad nullam defensionem ad-
mitteretur, nisi si qua ei post sententiam su-
peruenisset, forma autem sententiæ erit,
quia iudex præcipiet reo, quod obediat sen-
tentiæ contra eum latæ. Bald. in l. 2. num. 2. C.
55 execut. rei iud. Super liquidatione ꝑ fru-

ctuum, & expensarum non requiritur, pro-
nunciatio in materia executiua, sed suffi-
ciant probationes, Ias. in l. stipulatio §. habet
num. 6. & seqq. ff. de nou. oper. nunc. Gales. ad for.
oblig. Cam. tit. de liquidatione num. 13. Rot. diuers.
dec. 100. sub num. 28. & seqq. part. 1. Fructus
percepti probari debent concludenter per
testes deponentes de vera & actuali, & non
de verisimili, aut præsumpta perceptione;
percipiendi probantur per coniecturas,
Bald. in l. 1. num. 22. & seqq. C. de fruct. & lit. ex-
pens. & ibi DD. Caput. aq. decis. 30. & 31. part. 2.

In condemnatione fructuum veniunt ꝑ 56
distributiones quotidianæ Mober. dec. 6. de
prob. Put. dec. 233. lib. 1. perceptæ, ac etiam illæ,
quæ non fuerant perceptæ, quando inter-
posita fuit protestatio à procuratore habenti
speciale mandatum, ac eadem fuerit insin-
nuata ex aduerso principali, non eius procu-
ratori Put. dec. 373 lib. 1. Rot. diuers. dec. 618. par.
1. Quando petitur ꝑ interesse, quod statim 57
est imatione iudicis, l. 1. C. de sent. qua pro eo
quod interest prof. admittitur libellus incertus,
sed tertur sententia certa: gl. in l. certi conditio
in princ. ff. si cert. pet. Bart. in l. 1. C. de eo sent. quod
interest prof. quandoque non potest interesse
declarati, nec in petitione, nec in sententia,
& tunc procedit libellus incertus & senten-
tia incerta; vt quando aliquis, cui promissa
est indemnitas, iam incurrit aliquod dam-
num, & maius damnum poterit incurere
de futuro, vnde cum non possit certificari
id, quod dependet ex futuro, iudex pronun-
ciat de indemnitate super futuro, & pro
præterito condemnat, l. 1. C. de sent. qua sine
est quant. prof. dictæque sententia habet exe-
cutionem paratam facta liquidatione, quæ
fit hoc modo: actor petet sententiam exe-
cutioni mandari, in qua talis est condemna-
tus ad indemnitatem præstadam, & ad pro-
bandum quod sit damnificatus facit arti-
culos

culos absque libello, & litis contestatione,
 & proceditur summarie iuxta formam l. a
 Dno Pio §. si super rebus ff. de re iud. Bart. in l. 2. n.
 4. & 5. C. de sent. qua sine art. quant. prof. & ibi
 DD. communiter, exequutio enim sententiae
 non liquidæ peti potest, ubicunque liqui-
 datio fieri intenditur in exequutione; d. l. 2.
 C. de sent. qua sine art. quant. prof. Bart. in l. 1. n.
 8. & ibi DD. ff. de eden. Anchar. decis. 129. nu. 14.
 & seqq. plures cumulans Greg. xv. decis. 220. exe-
 quutio autem facta, nulla præcedente liqui-
 datione, aut de qua ex actis non apparet,
 subsecutaque subhastatio, sunt nulla, l. pro-
 inde §. notandum ff. ad l. aquil. & ibi Bart. & DD.
 Bald. conf. 164. lib. 4. & conf. 9. lib. 5. Nat. conf.
 27. n. 4. Rom. conf. 211. n. 5. Greg. xv. dec. 224. l. si
 cum nulla ff. de re iudicat. quod si reus debitis
 satisfecerit impleri iussione & non cogni-
 tione habita, quamvis non extra ordinem
 fieri exactionem sed civiliter oportuit, quæ
 tamen solutioni debiturum ab eo quantita-
 tum profecerunt, reuocare incivile est, l. fin.
 §. fin. in fin. ff. quod metus causa Lanfr. dec. 249.
 §. cent. 2. Executoriales decretæ ¶ vel brach-
 ium saeculare obtentum contra prædeces-
 sorem, possunt mandari executioni contra
 successorem in beneficio, vel alia re, mediatæ,
 & immediatæ, præmissa eius citatione que
 semper necessaria est quando non est idē iu-
 dex vel alia persona, vel sit executio nō in re
 super qua fuit iudicatū, sed in alia re, Bar. in l.
 a Dno Pio §. in venditione sub n. 2. & ibi DD. com-
 munitè ff. de re iud. Gabriel. tit. de citat. conl. 1. n.
 122. plures cumulans Felin. in c. ex ratione nu. 9. &
 10. de appell. & ibi Can. communiter, absque no-
 vo iudicio, quando per litem beneficium
 siue res fuerant effecta litigiosa, iuxta distin-
 ctionem traditam in tit. vi lit. pend. &c. &
 successor causam habuerit à prædeces-
 sore colligante, Pan. in c. fin. num. 8. de alien. iud.
 iur. caus. fact. & in c. eccl. fia. S. Maria 1. sub nu-

mer. 10. vers. & hac sententia lata ut lit. pend. nisi
 id innov. Bart. in l. creditores numer. 23. vbi pulchre
 distinguit C. de pign. & hypoth. Bald. in l. execu-
 torem num. 27. C. de execut. rei iud. Mohed. dec. 1.
 hoc tit. Onus probandi intrusionem, lite
 pendente, incumbit ei qui obtinuit execu-
 toriales, Rot. dec. 14. de prob. in nou. Cresc. dec. 16.
 hoc tit. in princ. c. quamvis hoc tit. l. sepe cum ibi
 not. ff. de re iud. Bell. dec. 708. Limit. 1. quia ter-
 tius qui reperitur in possessione post exe-
 cutoriales decretas, tenetur probare se fuis-
 se in possessione ante litem motam, quando
 is contra quem obtentæ fuerunt executoria-
 les est probatus possessor tempore iudicij,
 per duos testes, aut per alias veras probatio-
 nes, & non per eius confessionem vel indi-
 cia, Achil. decis. 21. de prob. Bellam. dec. 709. Fel. in
 c. cum super sub num. 18. vers. & subdit. decis. seqq.
 hoc tit. Limita 2. quando probatur tempore
 sententiarum illum contra quem latae sunt,
 fuisse intrusum, nam necessario sequitur istū
 tertium nunc possessorem post illum se in-
 trusisse: Cresc. dec. 16. hoc tit. qui illud non omnino
 firmat Bald. in l. si duo Patroni n. 8. & antiq. lect.
 ff. de iur. iur. & c. l. exceptio ff. de except. rei iud. ite-
 que intrusus lite pendente non appellat sus-
 pensive, nec alias potest impedire executio-
 nem, Rot. divers. dec. 10. o. num. 23. & 25. part. 1.
 las. in l. a Dno Pio §. si super rebus num. 10. & ibi
 Castr. n. 8. & DD. communiter ff. de re iud. Bald.
 in l. executorem n. 26. & 27. C. de execut. rei iud.
 Rot. dec. 14. de prob. in nou. Bald. in l. ob maritorum
 C. ne vxor pro marito, Quod si res non sit liti-
 giosa, siquidem debitor eam alienavit, seu
 dolo delijt possidere post litem motam in
 fraudem executionis sententiæ, recta via
 potest fieri executio contra illum possessio-
 rem fraudis participem, l. qui autem §. hoc
 edictum ff. qua in fraud. cred. fact. sunt ut restit.
 ac facta probatione fraudis in hoc iudi-
 cio executionis, sit executio in illam rem

non facta aliter rescissione contractus: Paul. de Castro in l. à Diuo Pio §. si super rebus nu. 8. & ibi las. n. 10. plures cumulatim ff. de re iud. Bald. in l. ob maritorum n. 8. C. ne vxor pro marito, &c. Si vero alienauit antelitem motam, in fraudem creditorum, diminuendo bona, agendum est ordinarie per actionem Paulianam ad rescissionem contractus, s. item si quis in fraudem Instit. de act. non. Paul. de Castro in d. §. si super rebus n. 8. & ibi las. n. 10. Fallit favore vltimæ voluntatis, vbi etiam contra emptorem fit missio, & executio non rescisso contractu, l. si legatorum ff. vt in possess. legat. l. cert.

39 **ia forma C. eod. &c.** Præterea executoriales ¶ decretæ, & intimatæ per prædecessorem, suffragantur surrogato, ad causam & prosecutionem executorialium tam immediato, quam mediato, vt ad eius instantiam decerni possit declaratoria censurarum, contra reum possessorem, Mohed. dec. 2. hoc tit. & dec. 7. vt lit. pend. contra Staphyl. designat. lit. iust. §. ad prædicta facit vers. nam si quis subrogetur l. comparimus C. de prox. sacror. scripor. lib. 12. l. minor §. fin. ff. de procur. l. si iudex ff. de iud. l. 1. §. ij quibus in fine ff. deleg. 3. & ibi Bart. & DD.

60 **tertius quilibet ¶ habens causam aliunde,** quam ab ipso condemnato, comparens pro suo interesse docto de eo summariæ, Fel. in cap. veniens 2. n. 13. de test. & attest. & incoincidenti, d. c. veniens & ibi gloss. in verb. incontinenti, siue actum sit petitorio, siue possessorio, Fel. in d. cap. veniens 2. n. xj. si executio fiat in beneficio, Pan. in d. cap. veniens 2. n. 7. seu alia re petita à condemnato, quæ à nemine erat possessa, impedit executionem, Innoc. in d. c. veniens el. 2. & ibi Can. Fel. inc. cum super de re iud. Bart. in d. l. à Diuo Pio §. si super rebus n. 3. & ibi las. n. 16. & DD. ff. eod. Cas. dec. 3. nu. 4. de verb. signif. Cou. pract. quæst. c. 16. etiam post tres sententias conformes, quia Clem. 1. hoc tit. procedit inter ipsos litigantes, Zab. in d. clem.

1. n. 5. las. in d. l. à Diuo Pio §. si super rebus nu. 16. Fel. in d. c. veniens 2. nu. 13. Rot. diuers. dec. 320. par. 1. Et potest iste tertius producere testes super eisdem articulis, etiam publicatis attestationibus, Fel. in d. c. veniens 2. num. 18. Bart. in l. si prolusorio §. 1. n. 3. ff. de appell. Put. dec. 71. lib. 3. tum quod sibi ignorant non præiudicant acta, aut publicatio, tum etiam quia sua interest, ne possessio ab alio occupetur, cum facilius possit consequi suam possessionem vacantem, quam quando est capta, arg. l. fin. C. de edict. D. Adr. 104. &c. Quando tertius lituit causam pendere, & non se opposuit, nec appellauit, fit sibi præiudicium in executione sententiæ, quoad possessionem, saltem præstita cautione indemnatis per actorem, qui obtinuit sententiam; Franc. Marc. q. 272. n. 2. part. 1. gl. inc. cum super in verb. non nocet & ibi Innoc. & Can. de re iud. l. pen. ff. de petit. hered. l. u. à quo ff. de rei vend. Si à condemnato erat possessa tunc tertius non impedit executionem, sed cauebitur de indemnitate possessori: d. l. u. à quo ff. de rei vend. quia quando possessio est plena non agitur de præiudicio tertij cum ita possit ab alio auocare, sicut à possidente nisi forte ratione durioris aduersarij, Pan. inc. veniens el. 2. n. 6. in fine Casar. d. dec. 3. n. 4. de verb. signif. Couarr. d. c. 16. pract. q. nu. 3. Si vero fit missio in alia re, quam petita, tunc quilibet tertius impedit executionem, quia de iure illius rei nunquam fuit cognitum, d. l. à Diuo Pio §. si super rebus & ibi Bart. nu. 3. & DD. communiter ff. de re iud. ideoque contra eum non habet locum via executiua, Alex. in d. §. si super rebus n. 25. & 28. l. 1. & 2. quib. res iud. non nocet l. 1. C. res inter alios actas &c. Myns. obs. 73. cent. 3. & si protestatus fuerit, ne fieret executio in bonis per ipsum possessis, executio post protestationem facta redditur ipso iure nulla, Angel. Perus. in l. à Diuo Pio §. si super rebus n. 1. Casir. n. 2. ff. de re iud. Alex. sub num. 9. las. n.

*las. n. 9. Bald in l. ob maiorum n. 4. & 5. C. ne xx. r
 promarito & c. Greg. xv. decis. 22. Contra exe-
 61 cutionem ¶ opponi potest, & qualibet excep-
 ptio, etiam post quadimestre tempus,
 quod datur condemnatis ad soluendum,
 gloss. in l. ab executione in verb. excedat & ibi DD.
 C. quor. appell. non recip. *las. in l. 1. n. 20. C. de iur.
 & fact. ignor.* Perquam dicitur iudicium fuisse
 nullum, ratione iudicis, partis, rei, vel pro-
 cessus inordinati, *las. n. xi. & seq. post gl. fin. in
 l. 1. C. de iur. & fact. ignor. gloss. in l. tamen si ff. ad
 Macedon. & vtrouique Can. post gl. fin. in clem.
 1. de seq. poss. & fruct. c. in nostra de procur. vel
 si iudicatum sit ex falsis instrumentis, c. cum
 l. & A. hoc tit. rot. tit. C. si ex fals. instrum. vel
 testib. & c. ex falsis testibus, l. Diuus ff. de re iud.
 c. lis & causa & ibi gloss. in verb. se astringit de
 prob. ex falsis allegationibus contra absentem
 l. si prator §. Marcellus ff. de iud. vel senten-
 tia dicatur venalis, l. venales C. quando prouoc.
 non est necesse, aut si excipiat de hoc, quod
 fuit compulsus eo tempore quo compelli
 non debuit, l. 1. ff. de ferijs, vel sententia sit la-
 ta contra eum, qui venire non debebat, l. si
 prator §. fin. ff. de iud. aut constet de iniustitia
 ex eisdem actis, cap. 1. de re iud. & ibi Innoc. &
 Can. Franc. in c. dilecti qu. 12. & 54. de appell. Rot.
 diuers. dec. 85. & 6. part. 2. Secundo exceptiones
 quæ opponuntur ad moderandum, &
 limitandum executionem sententiæ, & non
 impugnant sententiam: *las. in d. l. 1. nu. 15. &
 seqq. & ibi DD. C. de iur. & fact. ignor. plura pro-
 ponens exempla, videlicet ne exigatur ab ali-
 quo nisi in quantum facere potest, l. Nese-
 nius ff. de re iud. l. si fideiussores §. idem respondi ff.
 de fideiuss. l. ex diuerso ff. solut. mat. retentionis,
 Bald. in l. peremptorias & sentent. rescindi non pos-
 se Rot. diuers. decis. 281. numer. 12. part. 2. confe-
 rti inuentarij, ab hærede, d. l. Nesenius §. fin.
 & ibi Bart. compensationis, l. 2. in fine C. de
 compens. Fel. in c. suborata n. 2. de re iud. afflicti. dec.***

Summa in Decretales.

121. Greg. xv. dec. 342. & ibi annot. Tertio om-
 nis exceptio peremptoria inducta princi-
 paliter odio creditoris agentis potest quan-
 docunque opponi, etiam post sententiam,
 quia ei non potest renunciari expresse, aut
 tacite, *las. post Bart. in d. l. 1. num. 22. C. de iur. &
 fact. ignor.* Quarto exceptiones quæ oppo-
 nuntur contra primam actionem, si illæ ori-
 antur post sententiam, l. post rem ff. de transact.
 l. 4. §. si ex conuentione ff. de re iud. vel in ipsa sen-
 tentia oriuntur, vel renouentur, l. tamen si ff.
 ad S. C. Macedon. Bart. in l. Paulus respondit 2. nu.
 2 & 3. ff. de re iud. vt exceptio pretij non so-
 luti, Gail. obs. 17. lib. 2. n. 8. & seqq. plures cumu-
 lans, Limita præacta omnia vt si iudex sta-
 tuisset reo terminum ad opponendum om-
 nes exceptiones peremptorias, dilatorias,
 & anomalas, tunc post sententiam istæ ex-
 ceptiones opponi non possent, Bald. in l. ab
 executione sub n. 15. C. sententiam rescindi non pos-
 se *las. in l. 1. n. 19. C. de iur. & fact. ignor.* Secun-
 do quando istæ exceptiones fuissent ante
 sententiam oppositæ & periudicem repro-
 baræ, gl. fin. in d. l. Nesenius §. fin. ff. de re iud. &
 ibi Bart. & DD. Tertio quædo esset datus ter-
 minus post sententiam ad opponendum, &
 quidquid, & c. vt executio fieri non deberet
 allegandum, maxime in vim commissionis,
 Achil. decis. 4. de except. Bald. in d. l. ab executione
 sub nu. 15. C. quor. appell. non recip. c. pastoralis &
 ibi gl. in verb. nullatenus & Can. notant de except.
las. in l. 1. sub n. 19. C. de iur. & fact. ignor. Cæte-
 ræ exceptiones quæ habent originem ante
 sententiam non possunt opponi post senten-
 tiam, l. peremptorias C. sententiam rescindi non
 posse, Fallit in minore petita restitutione in
 integrum, l. minor 25. annis omiffam ff. de minor.
 & c. Secundo in milite, qui est ipso iure resti-
 tutus, l. 1. C. de iur. & fact. ignor. Tertio quan-
 do sententia subiacerit vitio nullitatis, vt de
 concordia, & transactione facta lite pen-
 dente

LII

dente

dente opponi potest post sententiam, quia per huiusmodi transactionem actio & instantia fuerunt extincta, *Mohed. dec. 3. de transact. c. 1. de transact. c. 1. de lit. contest. in 6. l. fratris tui & ibi DD. C. de transact.* Quarto in alijs qui restituuntur ex clausula generali, *l. in ff. de in integr. restit. Bart. & DD. in l. 1. C. de iur. & fact. ignor.* Quinto in casibus, in quibus post sententiam, instrumenta, aut testes perduci possunt notatis, *per Mynsng obs. 63. cent. 4.*

62 A pronunciatione siue mandato † de exequendo rem iudicatam dato inter easdem personas, inter quas lata fuit sententia, aut ab ipsa executione, non datur appellatio, *d. l. ab executione C. quorum appell. non recip. l. executorem C. de execut. re iud. l. ab executore ff. de appell. c. nouit. eod. Fel. in c. quoad consultationem, nu. 13. & 14. hoc tit. Caput aq. del. 40. part. 1. neque etiam à declaratione qualitatis pertinentiarum, non augmentium, vel minuentium condemnationem, sed tantum inducentium interpretationem declarationum sententiæ; quia non est noua sententia interlocutoria, sed quædam declaratio, quæ fingitur vna cum sententia declarata eodem tempore emanasse, *Bald. in l. terminato n. 6. C. de fruct. & lit. expens. Bart. in d. l. ab executore n. 7. ff. de appell. Rom. cons. 45. Rot. diuers. dec. 100. n. 14. & seqq. part. 1. nisi excedatur modus, & in ipsa appellatione facta in scriptis exprimaturs excessus, Clem. appellanti de appell. Myns obs. 32. cent. 3. excedit autem executor modum non seruando iuris ordinem, gloss. in d. l. ab executione in verb. excedunt C. quor. appell. non recip. inique interpretando sententiam, Bart. in l. ab executione num. 15. ff. de appell. & quot modis dicitur plus vel minus, Bartol. in d. l. ab executione n. 3. C. quorum appell. non recip.**

De appellationibus, recusationibus & relationibus

Titulus XXVIII.

S V M M A R I A.

- 1 Sententia impugnatur quinque modis.
Per appellationem.
- 2 Per supplicationem quando lata est à principe vel ab alio à quo appellare non licet.
- 3 Per querelam in casibus in quibus sententia non transit in iudicatum.
- 4 Per restitutionem in integrum.
- 5 Per viam nullitatis.
- 6 Appellatio alia est extraiudicialis, alia iudicialis.
Extraiudicialis appellatio est ab illato seu futuro grauamine siue ab electionibus, & alijs extraiudicialibus actibus ad superiorem qui potest adire per querelam pronocatio.
- 7 Regulariter non est licita appellatio ab actibus extraiudicialibus.
- 8 Non habet regulariter vim citationis interposita à futuro grauamine.
- 9 In ea non requiritur expressio causa vel persona.
- 10 Sufficit quod fiat ex verisimili causa & postea subsequatur grauamen.
- 11 Non operatur retractationem attentatorum nisi si specialis causa grauaminis fuerit expressa & probata.
- 12 Habet vim citationis quando fit à grauamine illato extra iudicium in beneficiis & alijs actibus in quibus appellatio à iure permittitur.
- 13 Interponenda est infra decem dies in scriptis causa expressa, petitis apostolis in presentia iudicis vel prelati grauamen inferentis, vel eius procuratoris in causa specialiter constituti, vel eorum alteri legitime intimari.
- 14 Quod si appellatus absit & procurator specialis non reperiat, quomodo fieri debeat intimatio.